

Folkpartiets identitetskris

Över hela världen gör marknads-ekonomi sitt segertåg. Det är inte bara segrar i teorin, vunna vid världens universitet, som banar vägen utan framför allt praktikens segrar, med verkligheten och historien som omedelbara domare. Från Tokyo i väst till Tallinn i öst, från Tanzania i syd till Tidskriften Tiden i norr, överallt finns medvetenheten om att marknads-ekonomi är överlägsen planhushållningen när det gäller både välfärd och frihet.

Det är mot denna bakgrund fem svenska politiska partiers angrepp på det sjätte – som föreslår att världens högsta skattetryck skall sänkas – skall ses. I en tid då insikten om marknadsmekanismernas överlägsenhet dominerar den politiska utvecklingen världen över, försvarar de fem partierna ett skattetryck som mer än i något annat fritt land undantränger den välfärdsskapande kraft som marknads-ekonomi är! Till råga på allt går folkpartiet – det parti som säger sig företräda liberalismen – i täten för denna kontrakurs mot den övriga världen genom att dess ordförande anklagar moderaterna för att hota välfärden genom att vilja sänka skatterna!

Konsekvenserna av att Sverige har västvärldens högsta skattetryck är att ingen annanstans i den fria världen bestämmer människorna så lite över sin egen välfärd. Ingen annanstans är marknads-ekonomins grundläggande förutsättningar, som enskilt sparande och enskilt ägande, så undanträngda som i Sverige. Ingen annanstans är marknads-ekonomins mekanismer – prissystemet, avtalsfriheten, konkurrens- och valfriheten – så undanträngda som i Sverige. Och ingen annanstans är ett liberalt parti i praktisk hand-

ling så emot en liberalisering av samhälls-ekonomi som i Sverige.

Den svenska skattedebatten har utlöst en identitetskris i folkpartiet. Å ena sidan är man bärare av liberala idéer, som rimligtvis borde leda till krav på förändringar, å andra sidan vill man vara ett "parti i staten". För folkpartiet handlar den uppkomna situationen om en djupgående politisk identitetskris. Viljan att vara "ett parti i staten" tvingar fram ett svek mot de egna idéerna eftersom folkpartiet inte kunnat frigöra sig från "omgivningens krav", d v s den socialdemokratiska problemformuleringen om vad välfärd är.

Hur skulle annars ett liberalt partis ordförande kunna hävda att välfärden blir mindre för att människor får bestämma mer över den? Talet om att vi behöver världens högsta skatter för att slå vakt om senildementa och handikappade barn är direkt omoraliskt. För att dessa grupper skall kunna få hjälp behövs nämligen inte världens högsta skattetryck.

Rimligtvis borde det vara mer angeläget att ge dem stöd än att stödja de stora ineffektiva plansystemen inom barnomsorg, sjukvård, skola och äldreomsorg, liksom de galopperande transfereringssystemen, som är huvudorsaken till att Sverige har västvärldens högsta skattetryck. Och det är dessa system som socialdemokratin och Westerberg skyddar genom att skjuta senildementa och handikappade barn framför sig. En liberalisering av den svenska välfärden skulle i själva verket ge bättre förutsättningar för stöd till dessa och andra grupper som enbart har stat och kommun att lita till.

Ett liberalt parti skulle inte identifiera välfärd med stora offentliga välfärds-system och offentliga utgifter om man inte

just befinner sig i en identitetskris. Bengt Westerbergs attacker på Hans Zetterbergs artikel i Svensk Tidskrift nr 4-5/89 röjer inte bara medveten vilja att feltolka utan också oförmåga att se behovet av en välfärd som staten aldrig kan ge.

Frånsett att folkpartiet tycks ha gjort socialdemokratiens problemformuleringar om välfärden till sina, kvarstår frågan hur lägre skatter, som skulle ge ökad ekonomisk tillväxt, skulle hota välfärden medan högre skatter, som stryker tillväxten, skulle skydda välfärden. Sverige har de senaste tjugo åren sett skattetryckets negativa dynamiska effekt på samhällsekonomin genom att vi under denna period haft den västliga industrivärldens lägsta ekonomiska tillväxt. Varför skulle inte en li-

beral vilja pröva den positiva dynamikens effekter för välfärden? Och framför allt, varför låta högre skatter urholka välfärden?

Folkpartiets identitetskris är i det korta perspektivet borgerlighetens problem. I det längre perspektivet är det enbart folkpartiets. Väljer folkpartiet att integreras i ett bredare socialdemokratiskt block i skattepolitik och ekonomiska frågor, kommer man långsiktigt att slåss om andra väljare än de borgerliga. Det kommer självfallet att påverka de borgerliga väljarnas val. Det har hänt förr. Det är inte säkert att detta på längre sikt försvagar den svenska borgerlighetens politiska styrka i en tid då människor världen över flyr socialistiska välfärdssystem.